

BUURTBEWONERS UIT HET "BLINDEKEN" EN OMLIGGENDE 1920-1930

In ons Maart-nummer verscheen een artikel over het kwartier van het "Blindeken". Het waren jeugdherinneringen van een oude Gentenaar. Hij had dit opgesteld voor zijn eigen plezier en het was toevallig dat wij dit vernamen en konden vaststellen dat dit interessante copie was voor "Ghendtsche Tydinghen". De man die over een uitstekend geheugen schijnt te beschikken had nog meer gedaan. Hij had ook een beschrijving neergepend van de buurtbewoners, hun karakter, hun particulariteiten, de taferelen die zich daar afspeelden, in één woord : een stukje Gents buurtleven meer dan 60 jaar geleden. Wij zijn blij hier zijn verdere jeugdherinneringen te kunnen publiceren. Bij onze oudere lezers zullen ongetwijfeld eigen jeugdherinneringen opgerakeld worden, want het gaat over voor hen vertrouwde zaken. De anderen zullen kennis kunnen maken met een typische sfeer die ze zelf niet gekend hebben.

De inwoners van de kleine buurt waren van zeer verschillende sociale standen : werklieden, ambachtslieden, bedienden, ambtenaars, winkeliers en zelfs renteniers.

Links van mijn ouderlijk huis, op de hoek van de Brouwerstraat, woonde Oscar met zijn vrouw Mietje, zoon Louis en een klein dochtertje Germaine. Oscar was een zeer bekwame kleermaker en werkte voor bekende kledermagazijnen in de stad, o.a. voor Nagel & Esders. Zodra het 's morgens klaar genoeg was, zat Oscar met gekruiste benen, zoals een Boeddha, op zijn werktafel voor het venster. 's Zomers, achter een muskietenscherm kon hij gezellig praten met vrienden en geburen die voorbij kwamen, zonder daarom zijn werk te onderbreken. Ik zie hem nog zitten met zijn ijzeren bril op zijn redelijk dikke neus, naarstig aan het naaien. Soms, als een pak haastig moest afgewerkt worden, werkte hij op zondag.

Mietje, zijn vrouw, was te bewonderen daar zij niet alleen haar normaal huishoudwerk verrichtte, maar ook ijverig meehielp aan haar man's werk : driegdraden uitrafelen, persen en strijken, en werken met de naaimachine die toen nog aangedreven werd met een voettrapper. In de grote keuken-werkplaats hing er altijd een bijzonder onaangename geur, mengsel van kookpot en geperste wollen stof.

Soms mocht ik als kleine jongen met Oscar mee naar Nagel & Esders. Dan was hij netjes gekleed en op zijn arm droeg hij voorzichtig het afgewerkt kostuum, zorgvuldig in een zwart laken doek gewikkeld.

Louis, zijn oudste zoon, toen in de 20 was een sterk gebouwde jongeman. Hij was drager van een diploma van gezworen landmeter en was ergens bediende. Louis was een leerzame man, hij bezat een kleine maar mooie bibliotheek. Boeken over geschiedenis, aardrijkskunde, schilderkunst, enz. Soms mocht ik, in zijn aan-

wezigheid, deze mooie boeken doorbladeren en hij gaf mij uitleg en antwoord op mijn talrijke vragen. Louis was bevriend met een kunstschilder, Van Cauwenberghe, die een Prijs van Rome behaalde. Ik heb nog met Louis het atelier van deze schilder bezocht. Met Louis ging ik ook regelmatig 's zaterdags naar het stortbad aan het Raamhof, in de stadsschool waar ik als kleuter in 14/18 naar toeging.

Louis was ook lid van een Maatschappij voor Lichamelijke Opvoeding en oefende thuis met halters van verschillende gewichten, enkelen zeer zwaar.

Germaine, Oscar's dochttertje was een paar jaar jonger dan ik. Een mooi meisje dat nog naar school ging toen ik verhuisde in 1931. Zij was toen leerlinge aan de Handelsschool voor Juffers in de Nieuwebosstraat.

In nr. 6, rechts van ons huis, woonde een stille, zwijgzame man, een weduwnaar met een zoon Albert van rond de 20 en een dochter, ook een Germaine. Ik ben de naam van de man vergeten en ook welke stiel hij had. Maar wat hij 's avonds deed wist iedereen, hij was namelijk de lantaarnopsteker van onze wijk.

In die jaren waren enkel de grote aanliggende straten reeds electrisch verlicht. In al onze kleine straatjes stond op elke hoek een gaslantaarn die bij valavond moest omstoken worden, en bij zonsopgang uitgedoofd.

Elke avond, bij mooi weer of bij regen, sneeuwval of storm, trok onze zwijgzame gebuur op met een lange stok op de schouder. Bij elke lantaarn ging de stok de hoogte in om het hefboompje te verdraaien en zo het altijd brandende waakvlammeltje aan te wakkeren. Elke morgen, zelfde tournee om alle lantaarns te doven.

Regelmatig moest hij ook gedurende de dag een ronde doen voor het onderhouden en reinigen van de lantaarns. Dan ging de man op weg met ladder, emmer en spons. Elke lantaarn kreeg zijn beurt. Binnen en buiten de 4 ruitjes wassen en als het nodig was een nieuwe "manchon" of gloeikousje steken. Een zeer nuttig werk in die tijd.

Albert zijn zoon was ergens werkzaam als bediende, maar hij was ook fluitist en studeerde aan het Conservatorium waar hij een prijs behaalde. Toen werd hij aangeworven bij het Gents politiekorps en werd hij fluitist in de toenmalige gewaardeerde Harmonie en Fanfare van de Politie.

Jammer dat hij 's middags, na het noenmaal, aan het repeteren was en zo mijn oude grootmoeder stoorde bij het "vangen van haar uiltje". Maar ja, men moet al iets over hebben voor de kunst!

De jonge juffer Germaine, ook in de 20 jaren, was zeer ziekelijk. Dikwijls nam zij mij, bij mooi weder, mee op wandeling. Zij stierf helaas, toen ik nog een kleine jongen was, aan longtering, een toen nog zeer verspreide ziekte!

Verder woonde een voorspoedige familie; een schrijnwerkersbaas die werkte met zijn 2 zonen. De naam van de man en de vrouw ben ik vergeten. Zij hadden ook een dochter Mariette, enkele jaren ouder dan ik. Maar Theodoor en Adolf

(Theo en Dolfke) beiden in de 20 jaren, zie ik nog in mijn geheugen. Zij werkten dus samen met hun vader in een atelier ergens in de buurt van het Gewad, denk ik. De vader was een kalme, stilzwijgende man, zeer bekwaam in zijn vak. Hij kreeg veel werk bij de heropbouw van de door de oorlog "Verwoeste Gewesten" in West-Vlaanderen en de IJzerstreek. Heel dikwijls ging hij op het einde van de week naar ginder en kwam terug, waarschijnlijk met contracten, maar ook met mooie zeevis en koperen hulzen van oorlogsgranaten welke met duizenden te vinden waren in de streek. Mijn ouders kregen er 2 die, behoorlijk opgepoetst, op de schouw dienden als pot voor enkele mooie pauweveren.

Dolf en Theo waren twee sterke mannen tussen 20 en 30 jaren oud. Beiden hadden zij een rijwiel met een "koersguidon". Theo was, zoals zijn vader, ernstig en werkzaam. Dolfke daarentegen was een welgezinde, vrolijke maar toch zeer bekwame jonge man.

Enkele keren mocht ik mee naar de schrijnwerkerij en was verbaasd door al wat ik er te zien kreeg. Het talrijk gereedschap : hamers, tangen, schaven, zagen, bankschroeven en nagels van alle grootte.

Tal van balken en planken waren verticaal tegen de muur gerangschikt. Er heerste in het atelier een bijzonder aangename geur van hout. Door de dikke laag gekrulde houten schavelingen lopen vond ik bijzonder plezierig.

Dolfke was voor mij een grote vriend. Bij mooi weer, als hij vrij van werk was, kwam hij soms bij mij ouders toelating vragen om met mij "verre te gaon rije". Dat betekende met mij een ritje per fiets te maken. Met een kussentje onder mijn achterwerk werd ik op de "buize" van de "koersvelo" geplaatst en moest ik mij goed vastklemmen op de "koersguidon". Dolfke sprong op zijn fiets en weg waren wij. Het ging meestal langs de Begijnhoflaan onder de toen nog bestaande prachtige rijen reuze kastanjabomen, de Nieuwe Wandeling en Ekkergerm om, langs de Martelaarslaan en de Bijloke en de Coupure zo terug naar huis te rijden. Soms ging het langs de Frère Orbanlaan, langs de toen nog bestaande sporen van het Zuidstation, naar de Citadellaan, door het Park en langs de Coupure terug. Als kind was ik dan overgelukkig dat te mogen meemaken.

Met Mariette, de jonge zuster van Theo en Dolfke, heb ik veel gespeeld. Het was een lief en mooi meisje die veel speelgoed had, en alle kinderen, jongens en meisjes mochten met haar meespelen. Buiten een reeks van grote en kleine poppen, bezat zij nog een miniatuur winkeltje en een miniatuur keukentje. Wij speelden ook met een diablo en, natuurlijk, ook dansen met een danskoord. Nooit heb ik de moeder kwaad gezien, alhoewel soms een 6-tal kinderen in de lange gang van het huis aan het spelen waren en niet altijd als brave, gehoorzame "engelkens".

De familie verhuisde, helaas!, toen ik nog geen 10 jaar oud was. In haar plaats kwam een familie van tegenovergestelde aard. Niemand in de buurt was er waarlijk mee bevriend.

Naast de Schrijnwerkersfamilie woonde Miele met zijn moeder, een weduwe. Moeder werkte bij een familielid in de Brouwerstraat, ook een kleermaker.

Miele was treinwachter, controleur op de internationale treinen bij de Belgische Spoorwegen. Het was een stille, ernstige jonge man die men enkel ontmoette als hij van of naar zijn werk ging met zijn klein valiesje aan de hand. Op zijn zolder had "Emile" een klein duivenhokje waar hij enkele mooie witte "pauwkes" kweekte. Dat was zijn enig plezier.

Het huis stond een paar meter uit de rij huizen, naar achter toe, maar de ingang deur stond gelijk met de rij. Boven die paar meters was een platform aangebracht waarop het venster van de eerste verdieping uitgaf. Vooraan was het platform afgezet door een laag muurtje en heeft ons, kinderen, veel gehinderd. Als wij op straat, zoals dikwijls gebeurde, met de bal aan het spelen waren, "Balle chasseur" of ja, toen reeds voetbal, gebeurde het nog al eens dat onze bal terecht kwam op het platform. Aan Miele's moeder vragen onze bal terug te geven, hetgeen zij gemakkelijk kon met door het venster met een stok of met een "vaogbustel" over het muurtje te jagen, werd altijd beantwoord met een reeks ruwe scheldwoorden en bedreigingen. Dus bleef er maar één oplossing mogelijk om de soms 5 of 6 ballen terug te winnen. Als wij zeker waren dat Miele of zijn moeder niet in huis waren, nam een der vaders van onze jongensbende een ladder, klom op het platform en wierp de gevonden ballen op straat. Dan was het twisten onder ons : "'t es de mijne", nie waor, 't es de mijne, ge zie toch dat hij ruud geweest es."

Verder woonde Georges, een paardesmid, met vrouw en een zoontje, ook een Georges, iets jonger dan ik, maar wel een van mijn speelvriendjes. Vader Georges was de broer van Triphon, ook paardesmid, die in onze straat zijn smidse had. Georges had een smidse aan de Lievekaai, waarschijnlijk nu het restaurant "The Horse Shoe" geworden.

Naast Georges, tussen het volgende en laatste huis van onze rij, was een kleine plaats voorzien voor de pomp welke drinkwater verschaftte aan al de bewoners van onze rij huizen met pare nummers. Gedurende de zomermaanden hadden wij, jongens en meisjes, veel plezier met vliegen vangen en deze te offeren aan de grote zwarte spin welke tussen de muur en de pomp verscholen zat en waarvan een groot deel van het net te zien was. Wij trokken zo maar een vleugel af van de vlieg om haar het vluchten te beletten en lieten haar in het net vallen. Telkens schrikten wij op toen de spin bliksemsnel op haar prooi sprong, het net deed trillen en weer bliksemsnel met de vlieg achter de pomp verdween. Even snel verscheen dan ook door het achterpoortje naast de pomp de vrouw die het huis bewoonde op de hoek van de Komijnstraat. Zij had het bewaken van de pomp als plicht. Dit gebeurde ieder maal met grote, kwade gebaren... en een reeks pure Gentse scheldwoorden om ons te verjagen. Dat ging natuurlijk voor onze bende kwajongens ook gepaard met gelach, tong uitsteken en "neuskes zetten". De mensen die in het huis woonden heb ik nooit anders gekend dan met die "spin-historie". Ik geloof wel dat daar ook werd genaaid.

De rij huizen met onpare nummers, rechtover de onze, begon in de rechte hoek gevormd met de Brouwerstraat. En daar was de smidse van Triphon, de paardesmid, die met zijn vrouw er boven woonde in een appartement.

De smidse was breed en diep. Alle licht kwam van de grote, steeds open poort en van het vuur achteraan in de hoek. Van heel kleins af had ik de grootste bewondering voor de sterke Triphon met zware, zwarte snor. Ik aanzag hem als een held als ik hem zag, zonder vrees, grote sterke paarden tot bedaren brengen en hun nieuwe hoefijzers plaatsen. Telkens kon ik verwonderd staan kijken naar Triphon aan het werk, met zijn dikke lederen voorschoot aan en bijna altijd met blote, gespierde armen. Reeds rond 7 uur 's morgens hoorde men in de straat het "zingen" van de hamer op het aambeeld en de doffe hamerslagen op het gloeiend ijzer. Het was echt rythmische muziek.

De smid had een knecht, Marcel, de zoon van Jan die verder in de straat woonde. De smidshaard stond helemaal achteraan in een hoek van het lokaal, met er boven de grote blaasbalg. Het zware aambeeld met een kegelvormig puntig deel stond op een grote afgeplatte boomstronk en ernaast stonden een grote waterbak en een slijpsteen. Verder was er nog een kooi gemaakt uit sterke houten balken waar de smid soms zenuwachtige paarden moest in brengen om hen te beletten te stampen of gevaarlijke slagen met de achterpoten te geven terwijl het dier moest "beslaan" worden.

Nieuwsgierig zoals ik was, en nog gebleven ben, kende ik op zicht alle werkzaamheden van de smid en zijn knecht.

Als er geen paarden te behandelen waren was de smid nieuwe hoefijzers aan het smeden. Soms dierf ik toen naderbij komen om met verwondering te zien hoe een rechte staaf witgloeiend ijzer, onder gepaste hamerslagen omgezet werd in een rond hoefijzer. Zodoende had Triphon altijd een grote reeks hoefijzers in voorraad, en die hingen, per afmetingen, op ijzeren horizontale staven langs de muur. Er waren er van elk soort, ook kleine voor ezels!

Alleen moest ik bij het kijken soms achteruitspringen, als wegspringende gloeiende vonken te dicht bij mij vielen.

Het "beslaan" van een paard was ook altijd de moeite om gade te slaan. De sterke Triphon met zijn dikke lederen voorschoot werkte snel en goed. Het oude ijzer werd losgemaakt en de zool van de hoof werd zorgvuldig rein gemaakt, met mes en hamer de overbodige stukken verwijderd. Een nieuw koud ijzer werd aangebonden en op zicht de nodige aanpassing berekend. Het nieuwe ijzer werd dan opnieuw roodgloeiend gemaakt en met een tang op de hoof geplaatst. Marcel hield dan de paardevoet tussen zijn knieën. Dit ging gepaard met een echt stinkende witte rookwolk van brandend hoornmateriaal, en Triphon moest die wegblazen om zijn werk te zien. Enkele hamerslagen op het aambeeld en het hoefijzer werd sissend in de waterbak gedompeld om af te koelen en te harden. Het hoefijzer werd dan op de hoof genageld met grote, lange nagels met dikke vierkante kop. De helper kwam daarbij te pas om de voet stevig vast te houden. Soms waren de mannen onder de buik van het paard aan het werk. Uitstekende

punten van nagels werden afgeknipt of met de hamer omgebogen. Het geheel werd dan bewerkt met een vijl zodat de hoef en ijzer een enkel vlak vormden zonder uitstekende delen. Dan werd de beslagen hoef met een dik olieachtig zwart vocht overborsteld en het werk was teneinde.

Maar een paardensmid had nog andere werken te volbrengen. Hij kon een paard scheren, dit was de manen afsnijden met een grote schaar en dan de overblijvende stippels met een grote tondeuse op gelijke hoogte kappen.

Maar het meest spectaculaire werk van onze smid was het afkappen van paardestaarten. Daar keek ik naar van verre, op veilige afstand met nieuwsgierige ogen en medelijdend hart voor het dier dat moest behandeld worden. Het paard werd zo goed mogelijk door twee mannen in bedwang gehouden. Poten werden juist boven de hoeven met sterke koorden vastgesnoerd, de bovenlip in een nijpend strop onbeweeglijk gemaakt. Triphon plaatste dan een grote schaar met lange hefbomen tussen 2 staartwervels van het dier, en met een enkele machtige druk op de twee hefbomen werd de staart afgeknipt. De bloedende wonde werd onmiddellijk met een gloeiend ijzer dichtgebrand en ontsmet. Het arme paard werd enkele stonden gerust gelaten en dan voorzichtig van de koorden bevrijd. Van de lange, mooie staart bleef nog een nietig, klein stompje over.

Als de smid weinig werk had en een kalm paard na het beslaan terug moest brengen naar de eigenaar en ik stond te kijken, tilde hij mij op en zette mij op de rug van het paard, en met een "hêwd eu goe vaste zulle" waren wij weg. Triphon hield het dier bij de teugel. Ik was dan de koning te rijk, fier van zo hoog op een paard gezeten, de voorbijgangers te beschouwen. Nog veel gelukkiger toen een van onze burens mij zag!

Heel ver ging het niet. Triphon was voorzichtig. Aan de Peperstraat of de Hoogstraat gekomen, nam de smid mij van het paard en ik mocht te voet terugkeren met een vrolijk kloppend hart!

Een enkele keer heb ik de vriendelijke Triphon gloeiend kwaad gemaakt, of was het om mij eens de schrik op het lijf te jagen? Het was kalm in de smidse. Ik mocht binnen, en terwijl de smid buiten een praatje sloeg met een geboor, had ik niets beter gevonden dan op de harde grond te gaan zitten, naast zijn gereedschapsbak waar ik hamer en nagels vond. Ik begon de lange nagels in de harde aarde te slaan. Nauwelijks waren er op die manier een half dozijn nagels verdwenen, of de smid had het gezien.

- Oh... gij potverdomse kleine smirlap... haost eu da ge wig zijt... in d'ak eu nuut ne mier e zie in mijn smesse!

Gedurende enkele dagen bleef ik voorzichtig buiten bereik van de smidse, maar alles kwam weer in orde, want Triphon was een doorbrave man.

Ik was zeer aangedaan toen hij zijn smidse door een ongeluk moest verlaten. Hij kreeg een klein splintertje hoorn uit een vuile hoef in het oog, er kwam een ongeneesbare besmetting en Triphon verloor het oog. Hij kreeg een glazen oog in de plaats, kon als smid niet meer werken en werd magazijnier in het metaal-

bedrijf Pante & Masquelier, naast zijn smidse. Hij woonde niet meer in het "Blindeken" en als ik hem tegenkwam zegden wij elkaar vriendelijk goeden dag.

Nevens de smidse bestond de redelijk grote fabriek Pante & Masquelier, bekend voor het maken van centrale verwarmingsinstallaties, gasverlichting en badkamerinstallaties. Er werkten enkele tientallen arbeiders, waarvan enkelen in de straat zelf woonden. Van de bedrijvigheid in de fabriek zelf was niets te zien. Maar wat voor ons, jongens, een echt spektakel was, kwam van buiten. Namelijk het aankomen voor het bedrijf van grote wagens, zwaar geladen met ijzeren of stalen buizen van alle grootte, en getrokken door twee sterke machtige trekpaarden. De buizen kwamen aan in het goederenstation van het Rabot en werden daar overgeladen op de wagen. De buizen waren bijna altijd langer dan de wagen zelf, zodat zij achteraan uitstaken en door hun gewicht bijna op de grond sleepten.

Die lengte zorgde voor moeilijkheden in het transport, namelijk in de bochten van kleine nauwe straten. Zo kwam het dat eens aan de Peperstraat gekomen, de wagen in de Komijnstraat moest draaien en onmogelijk de bocht kon nemen in het Blindeken. Het moest dan verder tot het kruispunt met de Ramen waar wel plaats genoeg was; en op de hoek van de Ramen en de Brouwerstraat was het ook juist gepast. Eens aangekomen in de Brouwerstraat was de weg bijna rechtlijnig, er moest juist een beetje afgeweken worden naar rechts omdat de poort van Pante & Masquelier niet rechtover de Brouwerstraat stond. De smidse van Triphon stond in de weg. De rechte hoek gevormd door de huizen van de Brouwerstraat en het Blindeken was beschermd door een grote blauwstenen paal.

Wanneer de wagen aankwam in de Komijnstraat wist iedereen het zonder hem te zien. Alle muren beefden en een dof gerommel rilde door de straatstenen. Voor ons, jongens, was dit het signaal. Wij renden naar de hoek van de Ramen en de Brouwerstraat, want daar begon het spektakel. Ook mannen van Pante & Masquelier kwamen daar aan, daar die laatste rechte lijn gevaarlijk was. De straat was zeer slecht geplaveid, en wat meer was, vertoonde een lichte helling, berg op! De werklieden van de fabriek moesten hulp bieden. Twee hadden een zware, lange balk met een puntig uiteinde versterkt door een ijzeren plaat bij, anderen droegen een viertal grote driehoekige blokken. Eens in de Brouwerstraat gekomen begon de lastige laatste rechte lijn. De voerman stapte naast de wagen, gereed om de kruk van de remmen dicht te draaien. Hij moedigde de forse paarden aan door geroep en zijn zweep boven de kop van de dieren te laten knallen. De werklieden hielpen de wagen achteraan stoten.

Als kleine jongens volgden wij het gebeuren op veilige afstand. Het was echt spectaculair de paarden hun uiterste krachten te zien inspannen. De dieren waren nat van het zweet en hun spieren waren zichtbaar door de grote inspanning. Het is meer dan eens gebeurd dat, onder de inspanning, een der dieren uitgleed op de kasseien en viel. Onmiddellijk draaide de voerman de remmen dicht en

de driehoekige blokken werden terzelfdertijd achter de vier wielen van de wagen geschoven om te beletten dat hij achterwaarts de kleine helling zou afdalen. Het gevallen arme dier lag onbeweeglijk, de poten uitgestrekt en door het ingewikkeld gareel, riemen en kettingen niet in staat zelf op te staan. De voerman, dikwijls geholpen door Triphon de smid die snel kwam aangelopen, maakte de nodige delen van het gareel los en men kon dan het paard helpen opstaan. Voerman en smid namen de teugels vast, zo dicht mogelijk bij het gebit, en tilden met kracht de kop omhoog, zo kwamen de halsspieren van het paard ook in werking en het opstaan ging gemakkelijker.

Eens terug recht stond het arme dier te trillen van de pijn. De voerman en Triphon onderzochten het dier om te zien of het geen gevaarlijke kwetturen opgelopen had. Gelukkig viel dat naar mijn weten goed mee, juist enkele oppervlakkige huidwonden. In die tijd betekende een gebroken poot het afmaken van het paard. Dat hebben wij nooit gezien, gelukkig maar!

Het tuig werd terug aangepast, riemen en kettingen vastgehaakt. En nu moest de stilstaande zware wagen terug in beweging gebracht worden op de helling. De voerman moedigde zijn gespan tot het uiterste aan, remmen opengedraaid. De mannen van Pante & Masquelier plaatsten de zware hefbomen onder de achterwielen en iedereen hielp op volle kracht mee optillen. In een laatste krachtinspanning werd de last tot binnen de fabriek getrokken. De paarden werden uitgespannen en keerden terug naar het station. De wagen werd in de fabriek gelost en daarna door de werklieden in de straat gesleept en langs de trottoir geplaatst tussen de fabriek en het huis van de conciërge Dees. Voor ons, jongens, begon dan het plezier. Op de wagen klauteren tot op de zitplaats van de voerman, de bok. De kruk van de remmen hanteren en voerman spelen met een zelfgemaakte primitieve zweep! Er was vreugde en plezier, maar helaas, het duurde nooit zeer lang. Dees had het in de gaten! Met geweldige gebaren, een donderende stem en een reeks scheldwoorden werden wij uitgenodigd zo vlug mogelijk van de wagen te verdwijnen.

Dees had daar natuurlijk gelijk in, want op en af de wagen klimmen, van de bok vallen kon erge kwetsuren teweegbrengen, wie weet, gebroken armen of benen, of wonden aan het hoofd! Na twee of drie "sorties" van Dees waren wij het zelf beu en speelden wij eenvoudig "paardje" met een touw als teugels aan de armen van het "paard" gehouden en met een voerman met krachtige stem en knallende, zelfgemaakte zweep.

Het bedrijf Pante & Masquelier had ook zand nodig. Waarschijnlijk moest dit dienen tot het gieten van sommige stukken in brons of koper. Dit zand werd nu en dan aangebracht met een wagen. Het was een grote stootkar die, denk ik, 5 à 6 m³ zand kon vervoeren. Dit zand werd doodeenvoudig gestort op de trottoir tussen het bedrijf en het huis van Dees de conciërge, en door de werklieden van Pante & Masquelier opgeschept in kruiwagens en binnengevoerd. Maar die grote hoop zand bleef soms liggen tot 's anderendaags en dat was naar de zin van onze jonge bende. Schopjes en emmertjes kwamen te voorschijn en weldra was de

zandhoop omgezet in een aantal zandkastelen... tot dat Dees er zich natuurlijk ging mee moeien! Maar wij waren niet zo gemakkelijk weg te jagen of van die wagens!

Als nadien de werklieden de zandhoop kwamen opruimen, was die over een grote oppervlakte verspreid.

En zo komen wij te spreken over "Dees", eigenlijk Désiré, portier en conciërge bij Pante & Masquelier. Zijn huis was het eerste van de rij naast de fabriek. Al de woonsten van die rij waren identiek, allen met witgeverfde voorgevel.

Dees woonde daar met zijn vrouw Judith en hun dochter Adrienne die rond de 19-20 jaar moest zijn. Het was een vrolijk meisje met een mooi gezichtje en roodharig. Altijd was ze welgezind. Iedereen in de buurt wist wanneer zij thuis was, daar zij geen moment kon doorbrengen zonder haar geliefdkoosd liedje "C'est mon Homme" te zingen. Het was het juist verschenen liedje, gezongen door "Mistinguette" in Parijs. Adrienne was ergens "winkeldochter" in een modewinkel in de Veldstraat, "Samdam" geloof ik. Zij sprak ten andere zeer goed Frans.

Naast Dees, in het huis rechtover het onze, woonde "Papa Gust" met vrouw Bertha en dochter Anaïs, ook een mooi meisje van dezelfde ouderdom als Adrienne, denk ik.

Papa Gust, eigenlijk Gustaaf, was een echte figuur in de straat. Een slanke, sterke man. Hij was letterzetter in het dagblad "De Gentenaar", maar was ook al in die tijd een echte knutselaar, zoals er nu zo velen zijn. Sloten, sleutels, uurwerken, horloges hadden geen geheimen voor hem. Hij was een grote amateur van fietsen, bezat een "koersvelo" om van en naar zijn werk te rijden en om er meer sportief uit te zien zette hij zijn pet omgekeerd met de klep in de hals.

Bertha zijn vrouw werkte ook in de confectie, zij maakte namelijk gilets voor kledermagazijnen. Anaïs was ook "winkeldochter" en huwde een jonge meesterkleermaker van stiel, Henri.

Op een zekere dag kwam in de voorplaats van Papa Gust een prachtige opgezette kerkuil met open vleugels als pronkstuk op een klein tafeltje. Hoe die mooie vogel er kwam is de moeite waard om te vertellen. Op een warme zomeravond, het was reeds donker, steeg Anaïs met een kaars naar haar slaapkamer waar het venster openstond. Bij het binnenkomen werd zij omvergeworpen door "iets" dat haar getroffen had op het hoofd. Haar vader, Papa Gust, was niet thuis. Dood van angst en gillend van het verschieten riep zij om hulp, en mijn vader die nog op straat op een stoel tegen de muur zat, luisterde naar het verhaal met angstige stem verteld door Anaïs. Vader nam de "carbure-lamp" van zijn fiets, ontstak het licht en ging kijken. Ik moest natuurlijk mee, nieuwsgierig als ik was. Vader opende voorzichtig de deur van de slaapkamer, draaide de lichtstraal rond de kamer, en ja!, op de kleerkast zat de grote, prachtige kerkuil, de ogen toegeknepen, verblind door het licht. Vader nam hem bij de poten en er kwam geen reactie vanwege

Vóór mijn huis, Blindeken nr. 4.

Van links naar rechts : Edward, schoonbroer van Papa Gust, ikzelf (juist uit bed na een "schele hoofdpijn", ongeveer 7 jaar oud), Guustje, zoon van Fonske, Anaïs, dochter van Papa Guust, Maurice, zoon van Jan den Agent, Papa Guust, Oscar, zoon van de trambediende.

Plechtige Communie 1925. Vóór mijn huis.

Staande : Vader, een nicht van moeder, Anaïs, Henri (?), echtgenoot van Anaïs, moeder. Gezeten : Grootmoeder langs moeder's kant, grootmoeder langs vader's kant. Daar tussen staande : ik zelf.

de vogel. Er werd beslist het dier op te sluiten in een leeg konijnenkot op de koer en hem vanaf de volgende dag trachten te voeden met gevangen muizen. Die waren er genoeg bij alle konijnenhouders! Maar 's anderendaags was de mooie vogel dood. Waarschijnlijk had hij een vergiftigde muis opgegeten. Zo kwam de vogel eerst bij een specialist die hem opzette, waarna hij terecht kwam in de "Schone Kamer" van Papa Gust.

"Fonske" woonde met zijn gezin naast Papa Gust.

Alfons, een kleine altijd vrolijke man, werkte bij Pante & Masquelier, met zijn jonge zoon "Guustse". Met Guustse heb ik nog gespeeld toen hij nog naar school ging, maar toen hij 14 was moest hij mee met vader aan het werk.

Guustse had ook een "koersvelo" en zette zijn pet gelijk Papa Gust. Op een zondag was hij per fiets naar Gentbrugge gereden om naar een velokoers te kijken. Toen de koers gedaan was en hij terug wilde, nam hij de verkeerde richting op de Brusselse steenweg en kwam na uren rijden... in de voorsteden van Brussel! De Rijkswacht verwittigde de Gentse Politie en die kwam de ongeruste Alfons zeggen dat Guustse, nabij Brussel geland, te moe was om nog dezelfde dag terug te komen, en pas 's anderendaags per trein zou aankomen in het St-Pietersstation.

Zeer brave, eenvoudige mensen!

Jaime JURDAN
(t vervolgt)
